

ROSALIE VAN DEURSEN Jarenlang bezocht ik met mijn platform Urban Africans kunstenaars op het Afrikaanse continent in hun ateliers. Voor KM sprak ik met enkele kunstenaars over de rol van hun materiaal in relatie tot hun thematiek. Alle Afrikaanse kunstenaars die ik ontmoette, spraken bevroegen over de impact die ze met hun werk hopen te maken. Hun zorgvuldig gekozen materialen en technieken ondersteunen en versterken hun boodschap.

Verhalen achter de materialen

Bezoek aan het Afrikaanse continent

Foto's

- 1** Amy Céléstina Ndione, *Reis met de kudde*, 2018, collage met gevonden voorwerpen, acryl op canvas, 110 x 110 cm.
- 2** Daouda Traoré, *The Journey nr 1*, Tama Series, 2020, mixed media op canvas, 50 x 45 cm.
- 3** Moussa Traoré, *Man and his behavioral I*, 2021, Acryl op stof, 103 x 70 cm.
- 4** Kirubel Melke, *The false sun*, 2020, collage op stof, genaaid op canvas, 195 x 115 cm.

Online

> www.urbanafricans.com

2

Melke: '...China is de nieuwe kolonisator van Afrika'

4

3

1 2 2

SCHREEUW VANUIT HET HART

De Senegalese Amy Céléstina Ndione voelt een enorme urgentie om kunst te maken. Ndione: 'Voor mij is kunst maken een "schreeuw vanuit mijn hart". Ik moet en zal laten zien wat ik observeer en wat ik meemaak. Tevens wil ik een voorbeeld zijn voor andere vrouwen: doe wat je wilt doen, word kunstenaar, volg je hart!'

Ndione werkt met een collagetechniek waarmee ze meerdere lagen laat zien die verwijzen naar de complexiteit van haar onderwerp: gedrag van mensen in Dakar op allerlei gebied. Ze neemt dagelijks de bus vanuit de buitenwijken naar het centrum van Dakar. Haar medepassagiers klagen vaak dat ze als schapen opgepropt zijn. Ze voelen zich gevangen in een sleur en een systeem waar ze geen uitweg in zien. Elke dag opnieuw dezelfde vermoeiende reis in de volle bus naar dezelfde baan. Het valt Amy op dat zij altijd de schuld aan de overheid geven. De overheid zou het systeem moeten veranderen. Ndione: 'Het zou mooi zijn als mensen zelf hun mentaliteit veranderen'. Met haar collages van tekeningen, verf en verschillende materialen die ze in de bus aantreft, probeert ze dit gevoel van opsluiting te creëren. Ze reflecteert op ideeën over vrijwillige opsluiting en een leven leiden waarvan je ooit hebt gezworen dat je jezelf dat nooit zult aandoen.

In haar werk *Reis met de kudde* gebruikt ze verschillende materialen zoals bustickets en fijnmazig gaas. In de vorm van een zandloper heeft ze het gaas op het doek geborduurd wat het effect van tralies geeft. Het is transparant en tegelijkertijd heeft het gaas een gesloten karakter. Tevens gebruikt ze krantenpapier waarop flarden van teksten te lezen zijn zoals: 'la vie quotidienne, in Japan everything is better than here, street prostitution, drinking acid, transcendent'. Alles verwijst naar wat 'de schapen' bespreken of denken. Ndione: 'Ik wil een vorm van intimiteit creëren met de beschou-

wers van mijn werk. Dit probeer ik te bereiken door met veel verschillende materialen te werken en teksten te gebruiken. Er is zoveel te ontdekken op mijn schilderijen. Daardoor gaan mensen vanzelf dicht bij het werk staan, om te kijken wat er toch allemaal te zien is. En dat is precies wat ik wil!

ONLEESBARE POËZIE

De Malinese Daouda Traoré laat zijn gedachten gaan over migratie en het dagelijks leven in zijn geliefde Mali. Hij laat scènes zien uit het leven van een migrant in de vorm van collages van verf, doek, zand en druktechnieken. Migranten met hun bagage lijken zo het beeld uit te wandelen; ze zitten in een overvolle pick-uptruck of klimmen over hekken. Een enkeling staat oog in oog met de Eiffeltoren, het symbool van de overwinning, de droom van de migrant. De letters die door het beeld dansen noemt hij 'onleesbare poëzie'. Ze representeren voor hem het in het ongewisse stappen. Traoré: 'Mijn geweten vereist dat ik over immigratie praat, omdat ik veel vrienden en kennissen heb die er het slachtoffer van zijn geworden. Mijn schilderijen weerspiegelen de ervaringen van onze samenleving, de grote uitdagingen waarmee de wereld wordt geconfronteerd, zoals meerdere crises, immigratie, conflicten en ook het dagelijks leven van Afrikaanse samenlevingen.' Zand en stof van de Malinese Sahel zijn een belangrijk onderdeel van het werk. Het zijn voor hem aspecten van de identiteit van de Malinese migrant, waar die zich ook op de wereld bevindt. Dat hij het werk ook letterlijk een gelaagdheid geeft door onder andere zand op doek of hout en krantenpapier, karton en geborduurde onderdelen te verwerken, naast verf en stift is voor hem vanzelfsprekend. Traoré: 'Het leven is gelaagd en door karton en andere objecten te gebruiken die ik op straat vind, draag ik meteen een steentje bij aan het opruimen van de stad'.

VOOROUDERS

De Malinese Moussa Traoré stelt zich aan mij voor: 'Ik ben een echte Bambara, stevig geworteld in de cultuur van mijn voorouders. Ik sta met een been in de hoofdstad Bamako waar ik werk, en met het andere in het dorp waar mijn tradities liggen. Door kunstenaar te zijn en kunst te maken, kan ik communiceren met de onzichtbare wereld. Ik schilder heel intuïtief en verken het gebied tussen de mens en het dierlijke in de mens. De rode draad in mijn werk is de vraag hoe de mens zich positioneert in een samenleving waarin hij moet manoeuvreren tussen de waarden van zijn voorouderlijke cultuur en de moderniteit. En daaraan verbonden de noodzaak van de mens om weerstand te bieden aan de problemen die hiermee te maken. Ik houd van eenvoud en consistentie in het gebruik van kleur. Moussa Traoré mengt doorgaans houtpoeder, dat hij haalt bij timmerlieden

in Bamako, door zijn acrylverf om daarmee een rauw, ongepolijst en puur beeld te creëren wat uiterst passend is bij zijn thematiek.

IDENTITEIT

Kirubel Melke woont in Addis Abeba, Ethiopië en werkt met gebruikte kleding en resten stof die hij krijgt van lokale kleermakers. Melke: 'Mijn moeder werkte met stoffen en kledingstukken in een fabriek dus is het logisch dat ik er ook mee aan de slag ging. 'Veelal gebruikt hij oude jeans of de traditionele witte katoenen omslagdoeken met felgekleurde banden die vrouwen vaak bij kerkelijke ceremonies dragen, de zogenaamde 'netala'. Ook modelabels vind je terug in zijn werk. Hij legt mij uit dat textiel niet zomaar een materiaal is maar vol zit met verhalen en verwijzingen. Melke: 'De labels staan voor globalisering. Het doet ons vergeten waar we vandaan komen en wat onze tradities zijn. Ik maak me er geen zorgen over dat dit gebeurt, maar het verontroost mij wel dat we ons de gevolgen niet realiseren. Alles ziet er tegenwoordig hetzelfde uit en alles draait om geld; de kleding die mensen dragen vertegenwoordigen persoonlijke en sociale status. Dat is ook de reden waarom ik ervoor koos om grote stekken te gebruiken, het verwijst naar arme mensen in Ethiopië die hun eigen kleding met grote stekken naaien en niet machinaal'. Tevens zie je in mijn werk veel Chinese labels, want China is de nieuwe kolonisator van Afrika. De stad wordt overgenomen door merken en internationale bedrijven met Chinese en Engelstalige borden en tekens. De oudere generatie heeft het nakijken, die kan de tekens op de borden niet lezen. Bovendien is Addis Abeba letterlijk verwoest. Oude gebouwen en bomenrijke buurten, zijn gesloopt. De oude laagbouw van de stad wordt afgebroken om plaats te maken voor hoogbouw. Mensen voelen zich verloren in hun eigen stad. Zelfs de rotondes worden overgenomen door het kapitalisme: in plaats van bomen of standbeelden van helden uit ons verleden, hebben de merken en/of bedrijven nu hun ideologieën en producten als gedenktekens neergezet.' Door te werken met traditionele en moderne stoffen wil Melke bewustzijn creëren over de wereld waarin we leven. Melke: 'Ik hoop dat traditie en moderniteit elkaar zullen vinden en dat wij mogelijkheden zien om samen te werken en elkaar niet kapot te maken'.

Het werk van de kunstenaars is te zien op de *finissage* van het project 'Let's Talk About Art!' op 11 september van 13:30 – 17 uur, House of Dialogue, Nieuwe Spiegelstraat 11, Bussum Graag van tevoren aanmelden met een mail naar Rosalie@urbanafrikaners.com.